

Редакція Українського правопису 2019 року

План

1. Сучасний Український правопис: який він?
2. Зміни в структурі Українського правопису 2019 року.
3. Правопис частин основи слова: історичний, мовознавчий, методичний аспекти.
4. Правопис закінчень відмінюваних слів.
5. Правопис слів іншомовного походження.
6. Правопис власних назв.
7. Уживання розділових знаків.

Література до теми

1. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. – К. : Наук. думка, 2007 – 2015.
2. Український правопис / НАН України. – К. : Науково-виробниче підприємство «Видавництво "Наук. думка"», 2019. – 392 с.
3. Методика реалізації Українського правопису в новій редакції у закладах загальної середньої освіти / В. М. Терещенко, А. О. Панченков. – Харків: Соняшник, 2019. – 256 с.

Завдання

1. Перегляньте відеолекцію з теми «Орфографія». Законспектуйте її.
2. Зверніться до Українського правопису (НАН України. – К. : Науково-виробниче підприємство «Видавництво "Наук. думка"», 2019. – 392 с.), зокрема до ПОКАЖЧИКА, розміщеного на сторінках 257 – 382; випишіть 20 слів, у написанні яких відбулися зміни 2019 року. Намагайтесь пояснити кожен змін, оцінити її. Спробуйте дібрати інші приклади до виписаних слів за певною орфограмою.
3. У межах теми Вашого магістерського дослідження складіть реєстр тих лексем, які треба писати «по-новому» (не менше 10). Поясніть такі написання.
4. Поміркуйте, написання яких слів може викликати у Вас труднощі, проте в сучасному правописі Ви їх не знайдете. Укладіть реєстр таких лексем (не менше 10) згідно з правилами орфографії.

5. Вправи

Правопис слів із дефісом, разом, окремо

1. Напишіть слова або сполучення слів разом, окремо або з дефісом.

Чотирьох/мільярдний, топ/модель, псевдо/Фауст, вільно/конвертований, синьо/цвіт, е/декларування, Убий/вовк, напів/імла, пів/ящика, пів/оберт, три/з/половиною/тисячний, гидко/бридко, коротко/грушо/подібний,

соціально/активний, до/снаги, кальціє/вмісний, хіміє/терапія, хліб/сіль, статус/кво, пів/години, термо/гідро/динаміка, Цап/Відбувайло, мі/бемоль, мимо/їздом.

Відмінювання іменників II відміни

2. Поставте іменники II відміни у формі родового відмінка однини. Послідовно випишіть перші букви усіх слів і складіть із них відомий вислів Василя Сухомлинського.

Мільйон, Олександр, вал, азот, дисонанс, ураган, Харків, Олеськів, вулик, ніс, експорт, бронхіт, алмаз, грам, афікс, туман, сорт, табун, волейбол, опік, незнайомець, авітаміноз, рахунок, отит, долар, уміння.

Правопис слів іншомовного походження: неподвоєні й подвоєні букви на позначення приголосних

3. Визначте, чи відбувається подвоєння в іншомовних словах, оберіть правильний варіант. Послідовно випишіть виділені букви і складіть із них відомий вислів Івана Франка.

А(к, кк)умулятор, (Л, Лл)ойд, ва(н, нн)а, му(л, лл)а, конт(р, рр)еволюція, конт(р, рр)еформація, ша(с, сс)і, Те(к, кк)ерей, Джо(н, нн)і, ва(т, тт), ко(р, рр)еспондент, браві(с, сс)имо, і(р, рр)аціональний, сю(р, рр)еалізм, ко(л, лл)ектив, Ва(т, тт), маро(к, кк)анець, Бу(к, кк)інгем, Пен(с, сс)ільванія, Ма(к, кк)артні, лібре(т, тт)о, го(л, лл)андський, Ді(к, кк)енс, су(м, мм)а.

Тест

1. Визначте, у якому рядку у всіх словах на місці пропусків пишемо ТІЛЬКИ букву І.

- а) ...ндик, Кан...в, торг...вєць;
- б) ...рій, сл...вце, козер...г;
- в) вигр...бати, всесвітн...й, ...род (загальна назва);
- г) симфон...чний, проза...чний, археолог...чний.

2. Визначте рядок, у якому всі прикметники пишемо з суфіксом –ЕВ.

- а) овоч...ий, ситц...ий, бірж...ий;
- б) реч...ий, липн...ий, яблун...ий;
- в) груш...ий, березн...ий, Ігор...а;
- г) сторож...а, палац...ий, лютн...ий.

3. Оберіть рядок, у якому НЕ всі слова пишемо разом.

- а) задньо/язиковий, пів/години, пів/захист;
- б) Перебий/ніс, двадцяти/поверховий, анти/урядовий;
- в) віце/прем'єр, топ/модель, середньо/добовий;
- г) давньо/руський, кілька/разовий, прес/конференція.

4. Усі слова пишемо з дефісом у рядку:

- а) контрольно/вимірювальний, сільсько/господарський, золото/валютний;
- б) овоче/молочний, лірико/епічний, киснево/водневий;
- в) голово/ногий, хтозна/який, засць/русак;
- г) чин/чином, монголо/татари, фан/клуб.

5. З великої літери пишемо всі слова в рядку:

- а) (Я/я)рославів (В/в)ал, (П/п)резидент (У/у)країни;
- б) (Ч/ч)орне (М/м)оре, (З/з)елена (Д/д)іброва (село);
- в) (М/м)іністерство (О/о)світи, (В/в)елика (В/в)єдмедиця;
- г) (З/з)ахідна (У/у)країна, (А/а)ндріївський (У/у)звіз.

6. З малої літери пишемо слово в рядку:

- а) (С/с)имоненкові вірші;
- б) (Ф/ф)ранківські читання;
- в) (Ш/ш)евченківська премія;
- г) (С/с)ковородинівський стиль.

7. Правил вживання великої літери та лапок дотримано в усіх словах рядка, ОКРІМ:

- а) Києво-Печерська лавра, журнал «Дніпро»;
- б) повість «Кайдашева сім'я», орден «За відвагу»;
- в) «Руська правда», «Євангеліє»;
- г) «Повість минулих літ», цукерки «Білочка».

8. Яке написання правильне?

- а) проект, проектний, проєктивний, проєктувальник, проєктор;
- б) проєкт, проєктний, проєктивний, проєктувальник, проєктор;
- в) обидва варіанти правильні;
- г) обидва варіанти неправильні.

9. Правильно перенесено всі слова в рядку:

- а) ака-де-мія, під-жив-ля-ти, паль-ці;
- б) гай-ка, на-дзви-чай-ний, низь-ко;
- в) доз-рі-ва-ти, па-йок, ро-зо-ра-ти;
- г) стій-кий, ко-ло-дязь, бур- 'ян.

10. Яке написання правильне?

- а) священник;
- б) священик;
- в) обидва варіанти правильні;
- г) обидва варіанти неправильні.

11. У якому рядку всі іншомовні власні назви написано правильно?

- а) Андора, Дікінсон, Макензі;
- б) Андорра, Дікінсон, Маккензі;
- в) Андорра, Діккінсон, Маккензі;
- г) Андора, Діккінсон, Макензі.

12. У якому реченні є помилка?

- а) Пів Києва співало чудову народну пісню.
- б) Вона дивилась на захмарене нічне небо і намагалась ухопити поглядом сліпучо-білий краєчок пів місяця.
- в) Рівно пів острова заросло настільки, що не можна було побачити сонце за кронами могутніх дерев.

г) Михась дуже хотів сподобатись Марічці, тому дав їй аж пів яблука.

Тест II «Український правопис 2019 року»

1. Змалечку батьки навчають діток?

- А) Мудрости, любови, гідности.
- Б) Мудрості, любові, гідності.
- В) Обидва варіанти правильні.

- А) Проект Закону про імпічмент президента.
- Б) Проієкт Закону про імпічмент президента.
- В) Проєкт Закону про імпічмент президента.

2. В. Зеленський обіцяв внести до ВРУ?

3. Яка форма Кл. в. імені Ігор правильна?

- А) Ігоре.
- Б) Ігорю.
- В) Обидва варіанти вірні.

4. З якої літери пишемо займенник «Ви», якщо це лист чи діловий документ із персональним зверненням до однієї особи з виявом особливої ввічливості?

- А) Зажди з великої літери.
- Б) Завжди з малої літери.
- В) Можливі два варіанти.

5. На Великдень у церкві нас зустрічає?

- А) Священник.
- Б) Священик.
- В) Обидва варіанти вірні.

Набундючившись, мов пан...

Це не півень, не фазан.

Галасливий в нього крик.

Здогадались? Це ...

- А) Індик.
- Б) Индик.
- В) Можливі два варіанти.

**6. Ходить гордо по подвір'ю,
Розпустивши хвіст та пір'я,**

7. Я об'їздив?

- А) Пів Європи.
- Б) Пів-Європи.
- В) ПівЄвропи.

8. Який варіант чоловічого імені по батькові від імені Лазар правильний?

- А) Лазаревич.
- Б) Лазарович.
- В) Лазарьович.

9. Новосад Ганна 2020 р. обіймала посаду?

- А) Міністра освіти і науки України.
- Б) Міністерки освіти і науки України.
- В) Можливі два варіанти.

10. На уроках світової літератури ми вивчаємо?

- А) Міф про аргонавтів.
- Б) Міт про аргонавтів.
- В) Обидва варіанти правильні.

11. Який новий знак уведено до переліку розділових?

- А) Довге тире (—).
- Б) Скісну риску (/).

В) Астерикс (*).

12. Скільки народних депутатів не знають правил нового Українського правопису 2019 року ?

А) Пів-парламенту.

Б) Півпарламенту.

В) Пів парламенту.